

tsivist. kts 31 / 4.3.1980

VANMALA HIUKKASAARI 5.6. - 31.8. 1979

- 5.6. - 30.6. 1979, koekuopat 1 - 14, alue C, Erkki Salminen
- 2.7. - 17.8. 1979, alueet A ja B, Kristiina Korkeakoski-Väisänen
- 13.8. - 31.8. 1979, alue D, fosfaattinäytteet, Martti Pärssinen,  
Kristiina Korkeakoski-Väisänen

KERTOMUS KAIVAUKSISTA VAMMALAN HIUKKASAARESSA

4.-30.6. 1979

Sijainti:

PK 2121 04 Kiikka

x= 6803 18-35

y= 438 58-78

z= n. 60 m

Löydöt: TYA 161:24-26, 56-59, 224-233, 238, 295-328, 331-336

Mv-negatiivit: TYA 2793-2799, 2864-2866

Kartat:

Kartta I: yleiskartta

Kartta II: pinta- ja pohjavaaituskartta

Kartta III: koekuopat ja kaivausalue C: tasot ja profiilit

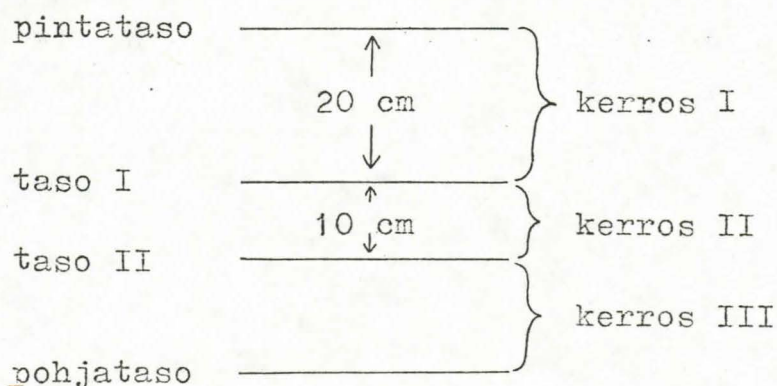
Kaivaukset suoritettiin Museoviraston luvalla Turun yliopiston arkeologian oppiaineen toimesta professori Unto Salon toimiessa kaivausten valvojana. Tyrvään seudun museolta saatiin kaivausvälineistö ja lisäksi museo auttoi työntekijöiden hankinnassa. Työntekijöinä oli vammalalaisia nuorisotyöttömiä valtion työllistämistuella palkattuina puolipäivätyöhön sekä 25.6. lähtien Vammalan kaupungin palkkaamia koulu-  
laisia 5 kpl. Kolmen ensimmäisen viikon aikana oli töissä vain kaksi työntekijää.

Hiukkasaari sijaitsee Vammalan kaupungissa Kaukolan kylässä n. 3 km Vammalan keskustasta etelälounaaseen kohdassa, jossa Liekovesi kapenee Kokemäenjoeksi. 1940-luvulla rakennetun voimalaitoksen vuoksi Liekoveden pintaa nostettiin ja Hiukkasaari kutistui jonkinverran koillisosistaan. Saaren koko on nykyään n. 2,2 ha ja Liekoveden pinnan korkeus n. 57,4 m. Saari on melko laakea keskiosan korkeuden ollessa n. 60 m yläpuolella meren pinnan. Maaperä on moreenia, jota ainakin paikoitellen on hyvin ohut kerros kallion päällä. Kallio-  
paljastumia on parissa kohdassa. Kasvillisuus on melko rehevää; vanhoja lehti- ja havupuita, aluskasvillisuutena paikoin varvikkoa, paikoin niittymäistä heinikkoa ja vadelmapensaikkaa. Saaren kolmea sivua kiertää matala vallimai-



nen muodostelma, jota ei ollut havaittavissa alajuoksun puolella. Saaren poikki on voimalaitostyömaan aikana kulkenut kevytrakenteinen tie, josta on vielä heikkoja jälkiä näkyvissä, mm. penger saaren länsipäässä. Sekä itäettä länsirannoilla on kivikasoja, jotka ovat syntyneet koskia perattaessa. Saaren maat on jaettu viiden Kaukolan kylän talon kesken.

Saaren keskiosan poikki tielinjan pohjoispuolelle vedettiin selkälinja (= y-akseli), jonka suunta on  $102^\circ$ . Tällä linjalla avattiin 10 m:n välein 1 x 1 m:n kokoisia koekuoppia 14 kpl. Koekuopat kaivettiin tasokaivauksena seuraavasti:



Koekuopista piirrettiin profiili pohjoisseinämästä (= y-akselilla oleva seinämä). Lisäksi paljastettiin vallia 2 m:n leveydeltä sekä kaivettiin vallin sisäpuolelta 2 x 4 m:n kokoinen alue = alue C (= 19-25/6-7). Kaivausalueet ja koekuopat on merkitty yleiskarttaan (= kartta I). Koekuoppien sekä alue C:n taso- ja profiilikartat ovat kartassa III.

Kaivauspaikalle siirrettiin korkeus korkeuspisteestä n:o 414 n. 700 m:n päästä. Korkeus kiinnitettiin saaren keskellä olevaan kallioon; pisteen korkeudeksi saatiin 60,77 m yläpuolella meren pinnan ( $N_{43}$ -järjestelmässä). Kiintopiste on merkitty karttaan I.

Löydetty keramiikka oli tummanruskeaa, karkeaa ja koristelematonta mikäli toisin ei mainita.

## KOEKUOPAT

### Koekuoppa 1 (= -1/0)

Muutaman cm:n paksuisen turpeen alla kallio.

### Koekuoppa 2 (= -1/20)

Turpeen alla n. 15 cm:n syvyydessä parin cm:n paksuinen kulttuurikerros.

### Koekuoppa 3 (= -1/30)

N. 5 cm:n paksuinen kulttuurikerros 25-30 cm pinnasta.

### Koekuoppa 4 (= -1/40)

N. 10 cm:n paksuinen kulttuurikerros alkaa n. 17 cm pinnasta. Kulttuurikerroksen yläreunasta 2 palaa keramiikkaa ja 1 pala kvartssia (TYA 161:295, 296). Tason I alapuolelta kulttuurikerroksesta 7 palaa keramiikkaa, 4 kvartssia ja 1 kivilaji-iskos (TYA 161:297-299).

N. 40 cm:n syvyydellä tuli kallio vastaan.

### Koekuoppa 5 (= -1/50)

N. 12 cm:n paksuinen kulttuurikerros alkaa n. 15cm pinnasta. Kulttuurikerroksessa muutama hiilenpala. Melko runsaasti  $\phi$  10-20 cm:n kokoisia kiviä. Kerroksesta I 5 palaa keramiikkaa, 9 palaa palanutta savea ja 3 palaa kvartssia (TYA 161:300-304). Kerroksesta II 10 palaa keramiikkaa, 14 palaa palanutta savea ja 1 kvartsi (TYA 161:305-307).

### Koekuoppa 6 (= -1/60)

N. 10 cm:n paksuinen kulttuurikerros n. 20 cm pinnasta. Kulttuurikerroksessa kuopan eteläreunassa muutama hiilenpala. Kerroksesta I 6 palaa palanutta savea ja 2 palaa kvartssia (TYA 161:308, 309). Kerroksesta II 3 palaa palanutta savea ja 3 palaa kvartssia (TYA 161:310-311).

### Koekuoppa 7 (= -1/70)

Ruudussa kaksi suurta kiveä sekä runsaasti pienempiä kiviä. Itäprofiilissa isojen kivien välissä tiukkaan sulloutuneita laattamaisia kiviä. N. 20 cm:n syvyydellä n. 5 cm:n paksuinen kulttuurikerros. Kerroksesta I



keramiikkaa 34 palaa, palanutta savea 27 palaa ja kvartssia 2 palaa (TYA 161:312-314). Kerroksesta II keramiikkaa 10 palaa, palanutta savea 6 palaa ja kvartssia 3 palaa (TYA 161:315-317).

Koekuoppa 8 (= -1/80)

Noin puolet kuopan alasta täyttää kivi sekä lisäksi runsaasti pienempiä kiviä. Vajaan 10 cm:n paksuinen kulttuurikerros n. 20 cm:n syvyydellä. Kerroksesta I keramiikkaa 5 palaa ja kvartssia 3 palaa (TYA 161:318, 319).

Koekuoppa 9 (= -1/90)

N. 15-20 cm paksu kulttuurikerros alkaa heti turpeen alta n. 10 cm:n syvyydellä. Itäprofiilissa näkyy kaksi kaarevaa, ylempänä yhtyvää nokiraitaa, joiden välissä vaaleaa hiekkaa. Myös vaakatasossa näkyy ruudun koilliskulmassa kaareva nokiraita, jonka sisäpuolella on vaaleaa hiekkaa. Raita näkyy vielä n. 45 cm:n syvyydellä. Ruudussa yksi suuri kivi sekä melko paljon  $\phi$  10-30 cm:n kokoisia kiviä. Kerroksesta I keramiikkaa 7 palaa, palanutta savea 15 palaa ja kvartssia 1 pala (TYA 161:24-26). Kerroksesta II rautanaulan katkelma, keramiikka 1 pala, palanutta savea 1 pala ja kvartssia 2 palaa (TYA 161:56-59).

Koekuoppa 10 (= -1/100)

Koilliskulmassa iso kivi ja varsinkin pohjatasossa (= n. 45 cm pinnasta) runsaasti  $\phi$  30-40 cm:n kokoisia kiviä. N. 5 cm:n paksuinen kulttuurikerros n. 20 cm pinnasta. Maa on nokista varsinkin itäreunassa, jossa myös muutama hiilenpala. Kerroksesta I keramiikkaa 7 palaa ja kvartssia 1 pala (TYA 161:320, 321). Kerroksesta II keramiikkaa 2 palaa, palanutta savea 7 palaa ja kvartssia 1 pala (TYA 161:322-324).

Koekuoppa 11 (= -1/110)

Maa huomattavasti löyhempää kuin muualla. Selvästi erottuvaa kulttuurikerrosta ei havaittu. Kerroksesta I keramiikkaa 11 palaa, palanutta savea 51 palaa, kivilajiesineen katkelma ja kvartssia 9 palaa (TYA 161:325-328).

Koekuoppa 12 (= -1/120)

N. 5 cm:n paksuinen kulttuurikerros n. 20 cm:n syvyydellä. Likamaata paikoin n. 40 cm:n syvyydelle kivien välissä ruudun itäosassa. N. 20 cm:n syvyydellä 7 palaa keramiikkaa (TYA 161:238), joista ainakin osa on samasta astiasta. Keramiikka on asbestisekoitteista, ohutseinämäistä ja väriltään vaaleanruskeaa, paikoin nokeentunutta. Palojen joukossa yksi profiloitu reu-  
napala, jossa on n. 3 cm korkea pystysuora kaula. Kaulan taitteessa on 5 cm:n päässä toisistaan kaksi pientä pyöreää reikää. Taittekohdan alapuolella on ainakin viisi horisontaalista kampaleimavyöhykettä. Leimat ovat lyhyitä ja oikealta painettuja. Kerroksesta II keramiikkaa 25 palaa, palanutta savea 13 palaa, kuonaa 6 palaa, kvartssia 3 palaa ja palanutta luuta 1 pala (n. 40 cm pinnasta)(TYA 161:331-335).

Koekuoppa 13 (= -1/130)

Ei havaittavaa kulttuurikerrosta. Kuonaa 6 palaa (TYA 161:336).

Koekuoppa 14 (= -1/140)

Ei havaittavaa kulttuurikerrosta.



KAIVAUSALUE C (= 19-25/6-7)

Vallin sisäreunasta avattiin 2 x 2 m:n kokoinen ruutu kohdassa 21-22/6-7. Tasossa I (n. 20 cm pinnasta) oli ohut kulttuurikerros, joka oli noensekaista pienellä alueella aivan vallin sisäreunassa. Kerroksesta I kuonaa 18 palaa, palanutta savea 1 pala ja kvartssia 1 pala (TYA 161:228-230). Kerroksesta II kuonaa 6 palaa ja kvartssia 1 pala (TYA 161:232,233). Tasossa II vielä hieman nokimaata samassa kohdassa kuin tasossa I. Kulttuurimaa oli kutistunut tasoon I verrattuna selvästi ruudun kaakkoiskulmasta.

Ruudusta 19-20/6-7 kaivettiin vain ensimmäinen kerros, koska ruudussa oli erittäin tiheässä paksuja puunjuuria eikä kulttuurimaata ollut havaittavissa. Kuonaa 13 palaa (TYA 161:231).

Vallin päältä alueelta 23-25/6-7 kuorittiin pintaturve pois sekä puhdistettiin jonkinverran kivenkoloja. Kivet vallissa näyttivät olevan täysin sattumanvaraisessa järjestyksessä eikä jälkiä minkäänlaisista rakenteista näkynyt. K<sup>e</sup>ramiikkaa 1 pala, kuonaa 1 pala, palanutta savea 3 palaa ja kvartssia 1 pala (TYA 161:224-227).

Turussa 19. helmikuuta 1980



Erkki Salminen

VAMMALAN HIUKKASAAREN muinaislinnan kaivaus 2.7. - 17. 8. 1979

Kaivetut alueet: A ja B ( ks. kartat 1 ja 2 )

Löydöt: alue A, TYA 161:1-4, 7-12, 14-15, 17-203

alue B, TYA 161:5-6, 13, 204-223

Valokuvien negatiivit: TYA 2759 - 2792

Kartat: n:o 1, Yleiskartta, 1: 1000

2, Paalutus- ja pintavaaituskartta, kaivetut alueet A-D

4, Alue A, I taso

5, Alue A, II taso

6, Alue A, III taso

7, Alue A, IV taso

ruutu 1/91-92, V taso

ruutu 2-3/88-89, V ja VI taso

8, Alue A, profiilit A ja B

9, Alue B, I ja II taso

Hiilinäytteet: TYA 161:406 - 408

Kaivausalueen sijainti ja kuvaus: Ks. Erkki Salmisen kaivauskertomus, Vammala Hiukkasaari 5.6. - 30.6. 1979.

Kaivaus suoritettiin Turun yliopiston arkeologian oppiaineen toimesta, professori Unto Salon valvonnan alaisena. Kaivauksen rahoitus järjestyi Vammalan kaupungin myöntämän määrärahan turvin, josta maksettiin viiden kaivajina olleiden koululaisten palkat sekä muut juoksevat menot. Lisäksi kaivauksella oli seitsemän puolipäiväistä työtöntä nuorta, joiden palkat maksettiin valtion työllistämistuesta.

Kasvillisuus kaivettujen alueiden läheisyydessä

Alueen A ympärillä kasvoi aluskasvillisuutena olleen heinän lisäksi alueen pohjois- ja länsipuolella mäntyjä ja joitakin katajia, itäpuolella lisäksi koivuja ja vadelmapensaita sekä alueen eteläpuolella mesiangervoja. Alueen B ympärillä kasvoi mäntyjä sekä joitakin katajia.



Kaivauksen suoritus ja alueen korkeus

Turpeen poistamisen jälkeen lapioin alueet jaettiin 2 m x 2 m ruutuihin, jotka kaivettiin 10 cm syvyisinä tasoina normaalisti lastoilla puhtaaseen hiekkaan asti ( kartta n:o 2 ). Kuitenkin alueen B I-kerros oli löytököyhyytensä vuoksi 20 cm, ja siitä kaivettiin vain 2 tasoa sekä peitettiin sen jälkeen mahdollisia myöhempiä tutkimuksia varten. Alueen A laajuus oli 69 m<sup>2</sup> ja alueen B 16 m<sup>2</sup>.

Kaivausalueella A kulttuurimaan yläpinnan korkeudeksi saatiin 59,5 m m. p. y. ja kaivausalueella B vastaavasti 59,4 m m.p.y.

Alueen A profiilien A ja B sijainti on merkitty karttaan n:o 2. Varsinaiset esinelöydöt on merkitty vastaavien kerrosten tasokarttoihin.

#### KAIVAUSALUE A

Kiinteät muinaisjäännökset ja löydöt

I tasossa ( kartta n:o 4 ) maa oli mustan harmaata, humuspitoista ja alueen etelä- ja keskiosassa esiintyi joitakin hajallaan olevia, suuria kiviä sekä koeruutu n:o 9:n itäpuolella, alueen keskellä, hajallaan nyrkin ja kahden kokoisia kiviä. Ruudun -2 - -1/94 - 95 alueella, lähes sen keskellä oli suorakaiteen muotoinen, kiinteä, nyrkinkokoisten kivien muodostama kiveys. Kiveyksessä ei esiintynyt nokea eikä hiiltä, ja se oli vain yksikerroksinen. Kiveyksestä löytyi muutama pala palanutta savea ( TYA 161:32 ). Koeruutu n:o 9 länsi- ja pohjoispuolella oli selvä nokimaa-alue, ja nokimaata esiintyi myös alueen eteläosassa, ruutujen -4 - -3/87 - 92 alueella. Edelleen alueen eteläosassa, ruutujen -4/93 - 94 alueella oli kehämäinen savialue. Ruutujen -5/88 - 91 eteläreunassa oli selvästi näkyvissä vanhan tienpohjan kiveystä. Tämä tie rakennettiin saaren halki 1940-luvulla sähkövoimalaa rakennettaessa, tilapäiseksi kuljetusväyläksi. Saari oli tuolloin silloin yhdistettynä mantereeseen.

I kerroksen löytöinä tuli alueen pohjoisosasta, kivettömältä alueelta, rautainen, rullapäinen hevosenkenkäsolkki ( TYA 161:7, Kivikoski: Atlas, 1973, Abb 690 ) ruudusta 3/91, sen kaakkoispuolelta, ruudusta 2/92 sinivihreä, läpikuultava lasimassahelmi ( TYA 161:2 ) sekä seulontalöytönä myös alueen pohjoisosasta arabialaisen hopearahan katkelma ( TYA 161:8 ).



Heti turpeen alta, ruudusta -4/87, tuli jonkin verran palanutta luuta sekä rautakuonaa ruutujen -2/92 ja -4/94-95 alueelta. Keramiikkaa, joka oli pieninä muruina ja täysin koristeetonta, esiintyi hajallaan eri ruutujen alueella, samoin palanutta savea. Tässä kertomuksessa on koko ajan käytetty termiä palanut savi, erotuksena keramiikasta, ja koska savipaloissa ei ollut havaittavissa selviä jälkiä siitä, että ne olisivat olleet selvästi tiivisteenä käytettyjä. Koska kuitenkin palanutta savea esiintyi melko paljon kaikissa kerroksissa ja jopa selvinä keskittyminä, on ilmeisesti kuitenkin kysymys tiivisteenä käytetystä savesta.

II tasossa ( kartta n:o 5 ) paljastui alueen kivikkoisuus, ja ruutujen -2-2/90-95 alueella oli suurten kivien väleissä runsaasti nyrkin ja kahden kokoisia kiviä. Lähes koko alueen eteläosassa sekä kivikkoisessa keskiosassa oli musta nokimaa-alue, joka oli kuitenkin voimakkainta ruutujen -5 - -3/87-95 alueella, ja tällä alueella esiintyi myös muutamia selviä hiililäikkiä. Savea esiintyi vielä jonkin verran ruutujen -4/93-94 eteläreunassa, edellisessä kerroksessa paljastunut savikehä oli siis vain n. 5 - 6 cm vahvuinen sekä nyt myös ruudun -5/88 eteläreunassa soikeana, halkaisijaltaan n. 25 cm alueena. Vahvuudeltaan viimeksi mainittu savialue oli n. 12 cm. Kaivetun alueen pohjoisreunassa, ruudun 2/94-95 lähes keskellä, oli soikea puhtaan hiekan alue, joka jatkui laajentuen III tasoon ja siitä edelleen pohjahiekkaan saakka.

Löytöinä II kerroksesta tuli ruudun 1/91 alueelta vaalean harmaa, punaisilla nauhoilla ruudutettu lasimassahelmi ( TYA 161:1 ) sekä sen vierestä pala koristeetonta keramiikkaa, helmen eteläpuolelta, ruudun 0/90 alueelta savikehrän katkelma ( TYA 161:15 ). Edelleen kaivetun alueen pohjoisosasta, ruudun 2/92 alueelta valkoinen, läpikuultamaton lasimassahelmi ( TYA 161:12 ) sekä sen itäpuolelta, ruudusta 2/93 rautanaula ( TYA 161:4 ). Ruudusta 2/90 tuli lisäksi pieni piikaavin ( TYA 161:3 ). Edellä mainittujen löytöjen pohjoispuolella oli palaneen saven keskittymä. Keramiikkaa esiintyi eri suuruisina keskittyminä alueen itä- ja eteläosissa, viimeksi mainitusta sitä löytyi selvästi eniten, erityisesti ruutujen -5/88-91 alueelta. Pääosa keramiikkapaloista oli koristelemattomia, mutta joukossa oli myös parittaisiin, horisontaalisin nuoralinjoin ( TYA 161:64, ruutu -3/90-91 ) tai saltomaisiin, tasa-



pohjaisiin urin ( TYA 161:92, ruutu 0-1/94-95 ) koristeltuja kapaleita. Joukossa oli myös pari tasaista pohjapalaa ( TYA 161:52, 1/91 ja TYA 161:68, ruutu -4/90-91 ).

Rautakuonaa löytyi muutama pala ruuduista -5/88-89, 2/90-91, -5/90-91 ja 0/90-91. Palanutta savea esiintyi edellä mainitun keskittymän lisäksi koko kaivetulla alueella.

III tasossa ( kartta n:o 6 ) edelleen ruutujen -2-2/92-95 alueella oli suurten kivien välit täytetty nyrkin ja kahden kokoisilla kivillä. Suuret kivet eivät muodostaneet selvää struktuuria, mutta niissä voisi nähdä jonkinlaisen kehän. Tämä pienien kivien täyttämä alue oli ympäröivää aluetta jonkin verran korkeampi, ja siinä oli nyrkin ja kahden kokoisia kiviä kaikkiaan 4 - 6 kerrosta. Lähes kaikki löydöt tulivat tämän alueen länsi- ja eteläosista. Samoin nokimaata esiintyi edelleen tällä alueella sekä kaivetun alueen lounais- ja eteläosassa. Muutoin koko alueen kattoi erikoisten kivien muodostama struktuuriton kiveys. Vähiten kiviä oli kaivetun alueen luoteiskulmassa. Lounas-koillinen suunnassa alueen halkaisi kolme puhtaan hiekan aluetta, yksi ruudun -4/87 kaakkoiskulmassa, toinen heti koeruutu n:o 9:n itäpuolella sekä kolmas, joka näkyi jo II kerroksessa, ruudun 2/95 keskellä. Hiiltä esiintyi alueen eteläosassa, missä nokimaa oli edelleen voimakkainta.

III kerroksen löytöinä tuli nyt kaivetun alueen kaakkoiskulmasta, ruudusta -4/95, todennäköisesti sirpin terän pala ( TYA 161:10 ) sekä mahdollisesti hevosenkenkäsoljen neulan katkelma ( TYA 161:14 ). Keramiikkakeskittymiä oli edelleen alueen eteläosissa, voimakkaan nokimaan alueella. Keramiikka oli samaa kuin edellisissäkin kerroksissa, koristelematonta tai parittaisiin, horisontaalisin nuoralinjoin koristeltua ( TYA 161:103,120 ). Viimeksi mainittua tuli ruutujen -5/89-90 keskittymästä 1,770 kg. Samoista ruuduista tuli myös runsaasti palanutta savea ( TYA 161:121 ). Ruudun -4/87-88 keramiikkapaloista ( TYA 161:107 ) saatiin kerättyä osa astian seinämää. Astia oli kukkaruukkumainen, kaulan osalta heikosti profiloitu sekä astian aivan alareuna oli vielä jonkin verran ulkoneva kääntyen sitten tasaiseksi pohjaksi. Keramiikkapaloja ja palanutta savea tuli koko alueelta koillisnurkkaa lukuun ottamatta. Rautakuonaa tuli jonkin verran kaivetun alueen länsi- ja eteläosista. Löydöt keskittyivät pääasiassa alueen eteläpuoliskon nokimaa-



alueille.

IV kerroksessa ( kartta n:o 7 ) kivien lomasta tuli esille puhdas pohjahiekka. Alueen keski- ja eteläosissa esiintyi vielä runsaasti, osaksi suuriakin kiviä. Vain ruutujen 1/91-92 ja 1-3/88-90 alueilla oli edelleen noensekaista tummenpaa maata, mutta ei erityistä kiveystä.

IV kerroksen löytöinä tuli pääosin koristelematonta keramiikkaa, vain ruudun -4 - -3/90-91 paloissa oli parittaista nuoralinjaa ( TYA 161:177 ), ja palanutta savea kaivetun alueen itä- ja eteläosista. Ruudusta -4 - -3/88-89 tuli myös pala kuonaa.

Kun ruudun 1/91-92 likamaa-alueetta kaivettiin edelleen paljastui halkaisijaltaan n. 1 m suuruinen, nyrkinkokoisten kivien muodostama, yksikerroksinen kiveys. Kivet eivät olleet palaneita. Kivien väleissä oli voimakasta nokimaata ( kartta n:o 7 ) ja siellä täällä näkyi pieniä vaalean vihreitä laikkuja, jotka hajosivat täysin lastalla nostettaessa. Kiveyksestä ei tullut löytöjä. Myös ruudusta 2-3/88-89, nokimaan alta paljastui kiveystä, joka kuitenkin oli edellistä hajanaisempaa ( kartta n:o 7 ). Ruudusta tuli runsaasti koristeetonta keramiikkaa ( TYA 161:192 ) sekä palaneen saven muruja ( TYA 161:193 ).

Vielä VI tasossa oli näkyvissä ruudun 2-3/88-89 nokimaa-alue, nyt halkaisijaltaan n. 1 m, ja siitä tuli edelleen jonkin verran koristelematonta keramiikkaa ( TYA 161:195 ) ja palaneen saven muruja ( TYA 161:196 ). VI tason jälkeen tuli esille puhdas pohjahiekka, mahdollinen lieden sija oli siis tasapohjainen. Koko alueen hiekka tutkittiin vielä lapioin kulttuurimaan loppumisen varmistamiseksi, ja tämän jälkeen alue peitettiin entiseen uskoonsa.

Koko kaivetulta alueelta, kaikista kerroksista, tuli myös joitakin kvartsipaloja ja -iskoksia sekä yksi itämerenporfyryri-iskos IV kerroksesta ruudusta 0-1/92-93. Sen vieressä oli myös pieni, hiotun ja kiilloitetun kiviesineen katkelma ( TYA 161:182 ).

Alueen noensekaisen kulttuurimaan vahvuus oli n. 20 - 25 cm ja alueen eteläosassa se oli erittäin voimakasta ja vahvuudeltaan paikoin n. 40 cm ( kartta n:o 8 ).

Alueelta löytynyt keramiikka oli joko tiivistä, sileää tai hiek-



kasekotteista. Väriltään se oli harmahtavan ruskeaa tai lähes mustaa. Pääosa oli täysin koristeetonta, mutta joukossa oli myös profiloitun suun alareunassa parittaista nuoralinjaa tai tasapohjaisista aaltourakoristelua. Astioiden suut näyttävät olleen heikosti profiloituja ja pohja tasainen. ( Ks. Salmo: Satakunnan historia II, rautakausi, 1952, s. 297, 415-417 ; Kivikoski: Die Eisenzeit Finnlands, 1973, Tafel 72 ja 114 ) Astian TYA 161:107 muoto oli erikoinen astian alareunassa olleen ulkoneman vuoksi. Se oli täysin koristeeton.

Alueelta A otettiin hiilinäytteet ruudun 1/91-92 liedestä sekä alueen eteläosasta, ruudun -3/90 II kerroksesta ja ruudun -4/91 III kerroksesta.

#### KAIVAUSALUE B

Alue B sijaitsi saaren pohjoisosaa kiertävän vallin keskivaiheilla, aivan sen juurella ( kartat n:ot 1 ja 2 ). I kuten II tasosakin alue oli kiviikkoista ilman mitään struktuuria. Ilmeisesti kivet ovat nyt jo lähes täysin hajonneen vallin kiviperustasta peräisin. Maa oli väriltään harmaan ruskeaa ja hiekkaista. Mitään jälkiä paalutuksesta tai muusta varustuksesta ei ollut havaittavissa. Hiiltä tai nokimaata ei esiintynyt. ( kartta n:o 9 ).

I kerroksen, jota kaivettiin 20 cm, löytöinä tuli joka ruudusta koristelemattomia keramiikkamuruja sekä muutamia muruja palanutta savea. Erityisen runsaasti oli kvartsipaloja, joista kaksi voisi olla pieniä kaapimia ( TYA 161:5 ja 6 ).

II kerroksesta tuli edelleen koristelemattomia, pieniä keramiikkapaloja sekä kvartseja. Ruudun 29/58 pohjoisosasta, aivan vallin juurelta, löytyi myös hiotun kiviesineen teräosa ( TYA 161:13 ). Kysymyksessä voisi olla esimerkiksi kourutaltan teelmä. Ruudun 28/61 kaakkoisnurkasta löytyi rautainen, ilmeisesti hirsinaula ( TYA 161:11 ).

Keramiikka oli väriltään keskiruskeaa ja hiekkasekotteista. Palat

olivat pieniä, suureksi osaksi aivan muruja ja koristelemattomia. Vain yksi pala oli astian suusta, mutta sekin niin pieni, ettei siitä voi sanoa onko astian suu ollut mahdollisesti profiloitu vai ei.

Alue peitettiin mahdollisia jatkotutkimuksia varten.

*Kristiina Korkeakoski-Väisänen*  
Kristiina Korkeakoski-Väisänen  
Kartat ja kuvat: sama



VAMMALA, HIUKKASAARI 13-17.8. 1979

ALUE D:n KAIVAUSKERTOMUS.

Kaivetun alueen pinta-ala on  $3 \text{ m}^2$  ja se sijaitsee koeruudun 12 $\frac{1}{2}$  pohjois- ja itäpuolella. Kiintopiste O30 on merkitty ruskealla maalilla ( x -merkillä ) saaren keskustassa esiintyvään kallioon. Kiintopisteen sijainti on sama kuin A-alueen kaivauksen kiintopisteen 166. Alue D:n pintavaaitus näkyy kartalla n:o 2 , tasokartat I-VI kartassa n:o 10 . Alue D:n yleis-sijainti näkyy kartalla n:o 1 . Liitteenä olevat valokuvat kaivaustasoista on otettu n. 4 m korkeudesta kaivausalueen pohjoisreunalta viistosti etelään.

Alueen aluskasvillisuus oli ruohikkoa. Lisäksi kaivausalueen kaakkoiskulmalla kasvoi mustikan varpuja. Lähiympäristön puina olivat koivu ja mänty; myös katajapensaita oli aivan kaivausalueen vieressä.

Löydöt: TYA 161:16, 234-294

Valokuvien negatiivit: TYA 2803 - 2863

## I KERROS

Poistettu turvekerros oli keskimäärin 5 cm vahva. Kun maata oli turvekerroksen poistamisen jälkeen kaivettu lastoin muutama sentti, ilmestyivät ensimmäiset löydöt.

Pieniä palaneita savenpalasia tuli joka ruudusta, ruuduista O/120 ja O/121 löytyi myös hyvin pieniä keramiikan paloja. Muutamia lasittuneita rautakuonan kappaleita löytyi ruuduista O/121 ja -1/121. Kvartsi-iskoksia tuli jokaisesta ruudusta, mutta ruudun O/120 kaakkoiskulmassa oli havaittavissa kolmen iskoksen keskittymä. Ruuduista O/120 ja -1/121 tuli lisäksi pieniä palaneita luunsiruja.

Ruutujen O/120 ja O/121 rajalla näkyi selvä hiilen- ja maansekainen vyöhyke, muuten I-kerroksen maa-aines oli tummanruskeaa humusta, joka oli hie-man nokisekoitteista. Kiviä alkoi ilmaantua vasta lähestyttäessä I tasoa.

I-taso kaivettiin n. 15 cm turpeen pinnan alapuolelle.



## II KERROS

Jokaisesta ruudusta tuli kvartsi-iskoksia. Ruudusta 0/120 kvartseja tuli huomattavan paljon; kaksi saattaa olla kvartsikaapimiakin (1.  $x=20, y=120, z=169$ ; 2.  $x=55, y=115, z=168$ ), vaikka selvää retusointia ei ollutkaan havaittavissa. Samasta ruudusta tuli lisäksi kaksi palaa itämerenporfyryria.

Ruuduista 0/120 ja 0/121 tuli pieniä karkeita keramiikan paloja sekä epämääräisiä palaneen saven kappaleita. Ruuduista 0/120 ja 0/121 löytyi edelleen palaneen luun siruja. Ruudusta 0/121 tuli lisäksi rautakuonaa ja pieniä hiilenpaloja. Ruudusta -1/121 ilmaantui melko mustaa ja karkearakeista naarmupintaista keramiikkaa pieninä paloina, sekä toisenlaista: vaaleampaa, kellertävän ruskeaa, lievästi naarmutettua ja profiloitua asbestipitoista keramiikkaa. Näistä kaksi pientä reunapalaa muistutti koeruudusta 120 löytynyttä kynsipainanteisen astian (161:238) reunaosaa, vaikkakaan eivät ilmeisesti olleet juuri samasta astiasta peräisin. Ruudusta 0/121 löytyi rautaniitin puolikas ( $x=170, y=170, z=176$ ).

Maa-aines oli II kerroksessa tummaa humuksen ja noensekaista. Ruudun 0/120 maa oli hieman muita ruutuja vaaleampaa ja hieman hiekkapitoista. Tumminta maa oli ruudussa -1/121. Pieniä kiviä oli runsaasti ruuduissa 0/120 ja 0/121. Mitään selviä kivrakenteita ei ollut nähtävissä. Ruutu -1/121 oli melko kivetön.

Koska halusimme piirtää tasokarttaan pienetkin kivet, kaivettiin taso II tasoa I vain 5-8 cm alemmaksi.

## III KERROS

Ruuduista 0/120 ja 0/121 tuli edelleen hieman samanlaisia pieniä keramiikan paloja, kuin II kerroksesta oli tullut. Ruudun -1/121 keramiikan palat olivat kuten aikaisemminkin hyvin tummia ja karkeita sekä toisenlaisia, asbestipitoista. Ruudusta 0/121 tuli vielä kuonaa III kerroksen yläosasta. Kvartseja ja palaneita luunsiruja tuli kaikista ruuduista mutta selvä keskittymä oli ruudun 0/121 kaakkoisnurkassa. Ruutujen 0/121 ja -1/121 rajalla oli maassa runsaasti kellertäviä läikkiä. Ruuduista 0/121 ja -1/121 tuli myös pieniä hiilenpaloja.

Maa-aines muistutti II kerroksen aineksia. Koska kolmannessa kerroksessa oli myös runsaasti pikkukiviä kaivettiin taso III edellistä tasoa vain 5-8 cm alemmaksi.

## IV KERROS

Ruudussa 0/120 alkoi maa muuttua moreenipitoiseksi kivien poiston jälkeen. Myös ruudussa 0/121 alkoi maa-aines muuttua vaaleammaksi, ollen tosin vielä melko läikikästä. Ruudun -1/121 maa oli kuitenkin hyvin nokista.

Pieniä keramiikan paloja tuli edelleen kaikista ruuduista, runsaiten kuitenkin



kin ruudusta -1/121. Keramiikka oli samanlaista kuin kyseisten ruutujen aikaisemmistakin kerroksista tulleet. Kvartsi-iskoksia tuli jokaisesta ruudusta. Sen sijaan rautakuonaa ei enää löytynyt. Poltettua luuta tuli enää yksi siru ruudusta 0/121 .

Taso IV kaivettiin tasoa III keskimäärin 8 cm alemmaksi.

#### V KERROS

Kun edellisen tason kivet poistettiin, oli ruudun -1/121 alla vielä kulttuurimaata, samoin kuin ruudun 0/121 etelänpuoleisten kivien alla. Kaivettaessa kerrosta V alemmaksi alkoi pohjamoreeni tulla vastaan nyt myös ruuduissa 0/121 ja -1/121.

Ruutujen 0/120 ja 0/121 pohjoispuolelle tuli näkyviin neljä hyvin pyöreää tummanharmaata läikkää, joista ruudun 0/120 luoteiskulmassa oleva sekä ruudun 0/121 koilliskulmassa oleva läikkä jäi osittain pohjoisprofiiliin alle. Lähelle ruudun 0/121 kaakkoiskulmaa ilmestyi myös vastaavanlainen, mutta hieman pienempi läikkä. Kaksi pientä pyöreää tummanharmaata läikkää ilmestyi myös ruutuun -1/121 . Vaaitusluvut kyseisistä läikistä osoittivat niiden olleen lähes samalla korkeudella. Läikkiin tehtiin lastalla profiilit, jotka osoittivat ruudun 0/120 pohjoisosassa olleet läikät n.10 cm syviksi ja melko pyöreäpohjaisiksi. Myös ruudun 0/121 koilliskulmassa oleva läikkä oli n.10 cm syvä. Sitä vastoin muut pyöreät läikät olivat 3-4 cm syviä.

Ruudun 0/121 koillisnurkan pyöreästä läikästä ja ruudun 0/120 luoteiskulman pyöreästä läikästä tuli hieman hiiltä. Ruudun 0/120 koilliskulmassa olevasta läikästä tuli pieni pala tummaa karkeaa keramiikkaa. Jokaisesta ruudusta tuli vielä kvartsi-iskoksia viidennen kerroksen yläosasta. Ruudun 0/120 kvartsi-iskokset keskittyivät ruudun kaakkoisnurkkaan.

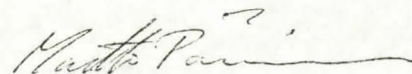
Taso V kaivettiin n. 15 cm tason IV alapuolelle.

#### VI KERROS

Kivet poistettiin. Isojen kivien alla oli maa värjäytynyt juovikkaasti ruskeaksi, mutta mitään selvää kulttuurimaata ei enää tavattu.

Jäljelle jääneet kulttuurimaläikät tarkastettiin, eikä mitään löytöjä enää tehty. D -alueen pohja oli muodostunut moreenista.

D -alueen itä- ja pohjoisprofiili piirrettiin ja ne näkyvät kartassa n:o 10 . Tämän jälkeen kuoppa peitettiin. Alueen kulmiin iskettiin syvälle puukepit.



Martti Pärssinen

*Kristiina Korkeakoski-Väisänen*  
Kristiina Korkeakoski-Väisänen



VAMMALA, HIUKKASAARI 21-31.8. 1979  
KERTOMUS SUORITETUSTA FOSFAATTINÄYT-  
TEIDEN OTOSTA

Hiukkasaaren alue paalutettiin puukepein näytekuoppien kohdille 20 m välein. Peruslinjana pidettiin kaivettujen koeruutujen linjaa. Koekuoppien koko oli n. 30 x 30cm ja kuopat kaivettiin yleensä muuttumattoon pohjamaahan. Karttaan n:o 1 on merkitty näytteidenottokohdat, tiedot kasvillisuudesta sekä koekuoppien pintavaaitusluvut. Jatkuvan sateen kastelema maa vaikeutti huomattavasti maakerroksien laatujen ja paksuuksien määrittäystä ja siksi annettuja tietoja voidaan pitää näiltä osin vain suuntaa antavina. Itse fosfaattinäytteet otettiin yleensä profiilin tumminmasta kohdasta selvästi huuhtoutuneen maan alapuolelta. Näytteenottokohdan korkeus on ilmoitettu z -kirjaimella. Kiintopiste 166 on sama kuin alue A:n kiintopiste.

Löydöt: TYA 161:336 - 369

- KOERUUTU 3 Fosfaattinäyte länsiprofiilista 19 cm turpeen pinnan alapuolelta , noin 10 cm huuhtoutuneen kerroksen alapuolelta.
- KOERUUTU 5 Näyte länsiprofiilista n.25 cm turpeen pinnan alapuolelta.
- KOERUUTU 7 Näyte 20 cm turpeen pinnan alapuolelta, n.10 cm huuhtoutuneen kerroksen alapuolelta.
- KOERUUTU 9 Näyte kaivausalue A:n länsiprofiilista, ruudusta 9 2m länteen ja 1m pohjoiseen. Näyte n. 28 cm turpeen pinnasta.
- KOERUUTU 11 Näyte länsiprofiilista n. 40 cm turpeen pinnasta.
- KOERUUTU 13 Näyte n. 19 cm turpeen pinnasta
- KUOPPA 15, Kuopan vieressä olleen männyn juuret estivät kunnollisen



profiilin teon ja siksi tehtiin uusi kuoppa 1,5 m itäänpäin. Kuopasta löytyi kuitenkin 8 cm turpeen pinnasta pala lasittunutta rautakuonaa.

KUOPPA 15<sub>2</sub> Paikka sijaitsee 5 x 10 m suuren mustikkavarvukon länsireunassa. Kuopasta tuli useita pussillisia rautakuonaa ja muutamia tiilikiven kappaleita. Lisäksi kuopasta tuli esiin hiiltä ja vain puoliksi hiiltynyttä puuta. Löydöt n. 15 cm turpeen pinnasta. Tummenpana näkyvä kerros oli n. 10 cm vahva. Pohjamoreeni n. 28 cm turpeen pinnasta. Näyte z=186 .

KUOPPA 16 Sijainti ruohikkoalueella. Kallioperä 7 cm turpeen pinnan alapuolella. Näyte kallion päältä z=228 .

KUOPPA 17 Alueella kasvoi hieman mustikkaa, mutta muuten alue pääasiassa ruohikkoa. Noin 15 cm syvyydestä tuli keramiikan pala. Lisäksi kuopasta tuli kvartsia. Maa oli ruskeaa, humuspitoista ja kivikkoista. Selvää nokimaata ei ollut. Humuksen jälkeen oli n. 15 cm likaista hiekkapitoista maata. Puhdas moreeni 37 cm turpeen pinnasta. Fosfaattinäyte 1. z=270 saattaa olla huuhtoutuneesta kerroksesta. Siksi otettiin toinen näyte 2. z=283 .

KUOPPA 18 Alue ruohikkoa. 15 cm turpeen pinnasta erottui selvä noensekainen kulttuurimaa, jonka paksuus oli 10 - 12 cm . Ei kiveystä. Pohjassa moreeni. Näyte z=299 .

KUOPPA 19 Alue kivikkoista; kivikko saattaa olla osa muuria. Aluskasvillisuus mustikkaa. Löytöinä pala palanutta savea sekä rautakuonaa pala. Itäprofiilissa näkyi 13 cm vahva tumma maakerros (kulttuurikerros). Pohjassa moreeni n. 40 cm turpeen pinnasta. Pohjoisprofiilissa tummaa kerrosta ei erottanut, vaan maa oli ruskean humuksen ja hiekan sekaista n. 30 cm vahvuudelta. Alapuolella oli moreeni. Tästä moreenikerroksesta tuli esiin selvä n. 25 cm pitkä ja 5 cm leveä tumma juova kallellaan länteen. Näyte z=401 .

KUOPPA 20 Kuoppa männyn juurella, aluskasvillisuus kuivunutta ruohoa. Turpeen ja huuhtoutuneen maan paksuus n. 25 cm, alapuolella ruskean humuksen ja hiekan sekaista maata n. 10 - 15 cm . Pohja oli koostunut hiekan ja saven sekoitteisesta maasta. Näyte z=434

KUOPPA 21 Paikka 2 m vesirajasta, aluskasvillisuus mustikkaa. Kohdalla aiemmin kaivettu kuoppa. Turpeen pinnasta n. 30 cm vetiseen pohjaan. Näyte z=471 .

KUOPPA 22 Alueella kasvoi mäntyjä. Aluskasvillisuus vadelma- ja viinimarjapensaita. Profiilista tuli poltetun saven kappale 12 cm syvyydestä, huuhtoutuneen kerroksen alarajalta. 40 cm syvyydestä tuli myös poltetun saven paloja sekä hiiltä. Ennen puhdasta savipohjaa n. 42 cm syvyydessä oli tummenpi 20 - 25 cm vahva savikerros. Näyte z=427 .



- KUOPPA 23 Paikka vanhan tien päällä. 43 cm syvyydestä tuli pala poltettua savea sekä hiiltä. Profiilissa ylinnä 32 cm:n sorakerros ja alapuolella savea vähintään 40 cm. Näyte z=360
- KUOPPA 24 Kuopan länsipuolinen alue muistutti aivan, kuin paikalla olisi joskus ollut esim. lato, joka sittemmin olisi hävinnyt. Alue oli kivikoinen ja kasvillisuus nokkosta ja kuivuneita kasveja sekä ruohoa. Idässä alkoi vadelpensaikko. Hiiltä tuli profiilista 30 cm ja 40 cm syvyydestä. Kuopasta tuli lisäksi kaksi kvartsi-iskosta. Pinnasta alaspäin oli n.25 cm melko mustaa multamaata, sen jälkeen samaa maa-ainesta lievästi nokipitoisena n.15 cm. 40 cm syvyydessä alkoi savensekainen hiekka ja 50 cm syvyydessä oli moreeni. Näyte z=345.
- KUOPPA 25 Paikka keskellä vadelpensaikkoa. Kuopasta oli kaivajan kertoman mukaan löytynyt pala poltettua savea, joka kuitenkin oli pudonnut ja hukkunut. Kuopan eteläprofiilissa oli humuspitoista maata 50 cm päättyen moreeniin. Pohjoisprofiilissa oli 30 cm humuspitoista maata, joka päättyi kolmeen kerrokseen nyrkinkokoisia kiviä ja vasta sen jälkeen moreeniin. Profiilissa kuopan koillisnurkassa oli lisäksi 10 -20 cm vahva likaisenharmaa alue. Näyte 1. z=292, näyte 2. z=317
- KUOPPA 26 Puiden juurien vuoksi, siirrettiin kuopan paikkaa 4m länteen. Aluskasvillisuus mesiangervoa. Kuopasta löytyi kaksi palaa palanutta savea. Turpeen vahvuus n.5 cm, sen alapuolella n.25 cm humuspitoista maata, joka oli lisäksi hyvin kivinen. Pohjassa moreeni. Näyte z=345.
- KUOPPA 27 Kasvillisuus mesiangervoa ja katajikko. Löytöinä yksi kvartsi-iskos sekä mahdollinen kvartsikaavin. Turpeen vahvuus n. 5 cm, maa sen alapuolella humuspitoista n.25 cm. Tämän jälkeen läikikästä maata n.30 cm siten, että viimeiset 10 cm vaalenee moreeniksi. Näyte z=429.
- KUOPPA 28 Kuoppaa siirrettiin 2 m itään päin koivujen juurien vuoksi. Aluskasvillisuus ruohikkoa. Löytöinä kvartsi-iskoksia ja palanut luunsiru. Turpeen vahvuus n.5 cm, sen jälkeen n.65 cm likaista humuksensekainta maata. Tämän alapuolella vielä läikikästä hiekkapitoista maata 5-10 cm. Pohjassa moreeni. Näyte 1. z=409, näyte 2. z=439.
- KUOPPA 29 Alue vadelpensaikon vieressä ruohikolla. Heti turpeen alta löytyi iso, lievästi palanut luunpala. Kaivettaessa kuoppaa syvemmälle löytyi kuopasta (jonka koko poikkeuksellisesti 60 x 30 cm) parikymmentä kvartsi-iskosta, toistakymmentä palaa keramiikkaa ja luunsiruja. Yksi keramiikan pala oli profiloitu, siinä oli merkkejä kuopista (pala lohjennut juuri kuoppien kohdalta) sekä kaiken lisäksi selvä kampakaleiman jälki. Kysymyksessä oli ilmeisesti Sarsan tyyppin keramiikka. Turvekerros oli n.5 cm



ja huuhtoutunut kerros n.10 cm vahva. Tämän jälkeen maa oli melko mustaa, multapitoista. 40 cm syvyydessä tuli vastaan isojen kivien muodostama kiiveys, jota ei poistettu. Näyte z=404 .

KUOPPA 30 Paikka kallion juuressa ruohikolla, vieressä piämi nokkos- ja vadelpensaikko. Kuopasta tuli pala keramiikkaa ja palanutta savea sekä kolme kvartsi-iskosta. Turpeen pinnasta oli 25 cm pohjahiekkaan. Näyte z=317 .

KUOPPA 31 Alueella kuivia mättäitä, idässä vadelpensaita. Löytöinä pieniä keramiikan paloja ja palaneen saven kappaleita sekä kvartsi-iskoksia. Maa oli hyvin huokoista ja siten hyvin märkää jatkuvien sateiden vuoksi. Kivien välissä koillisnurkassa oli mm. onttoja paikkoja ja melko runsaasti hiiltä. Nämä kivet sijaitsivat n.20-30 cm syvyydessä turpeen pinnasta. Lisäksi näiden kivien ylä- ja alapuolella oli punertavaa maata 6-8 cm . Kaakkoisnurkka oli kivetön, mutta samalla korkeudella kuin koillisnurkan kivet oli n.15 cm vahva nokimaa-alue sekä tämän alapuolella n.20 cm harmaaruskeaa maata. Pohjassa moreeni. Näyte 1. z=337 , näyte 2. z=327 .

KUOPPA 32 Paikka keskellä vadelpensaikkaa. Löytöinä kolme palaa rautakuonaa. Ei juuri turvekerrosta vaan heti pinnan jälkeen alkoi n.25 cm vahva multamaa. Alapuolella n.10 cm likaista hiekkapitoista maata, jonka yläosasta rautakuonan palat löytyivät. Pohjassa moreeni. Näyte z=343 .

KUOPPA 33 Alue kivikkoista. Kasvillisuus vadelpensaita ja katajia. Löytöinä pala palanutta savea sekä kvartsi-iskoksia. Turvekerros oli n.5 cm, alapuolella 35 cm melko mustaa multamaata, jonka jälkeen tuli vielä n.25 cm likaista hiekkapitoista maata. Pohjassa moreeni. Näyte z=370 .

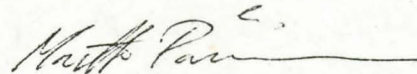
KUOPPA 34 Kuoppa oli suuren pihlajan vieressä (jonka Tyrvään Voiman työmiehet tosin kaatoivat, yllä kulkevan voimalinjan vuoksi). Aluskasvillisuus mesiangervoa. Ympärillä koivuja ja katajia. Löytönä rautapitoinen, palaneen savipalan näköinen kappale. Kuopan eteläprofiili leikkaa samalleesta ja ruskeasta humuksesta muodostunutta 30 cm vahvaa mätästä. Alapuolella ensin n.25 cm melko mustaa multapitoista maata, sitten vähintään 90 cm syvyyteen hiekan ja saven sekaista maata. Näyte z=431 .

KUOPPA 35 Kasvillisuus maitohorsmaa. Maassa ei selvää turvetta. 10 cm pintakerros oli multaa, sitten alapuolella 8 cm hiekan ja savensekainen raita. Tämän jälkeen n.30 cm multaa ja alapuolella uudestaan hiekka- ja saviseotteista maata. Kuoppaan tuli vettä, joten ei voitu kaivaa enää syvemmälle. Näyte z=467

KUOPPA 36 Alue ruohikkoa. Kuoppa sijaitsee soikean, 6 m pitkän, 3 m leveän ja n. 20-40 cm korkean kumpareen luoteisreunassa. Kumpareta ei juuri erota maastosta. Löytöinä kaksi kvartsi-iskosta. Kuopan koko oli poikkeuksellisesti 70 x 70 cm. Kuopasta ilmestyi heti turpeen poiston jälkeen pientä kiveystä, joka lopulta oli useassa kerroksessa lähinnä humuspitoisessa maassa. Keskellä kuoppaa oli suuri kivi, jota ei poistettu. Profiilissa näkyi n. 5 cm turvetta, alapuolella hyvin ruskeaa humuspitoista maata n. 30 cm, joka oli täynnä kiveystä. Nokimaata ei ollut. Pohjassa moreeni. Näyte z=204 .

KUOPPA 37 Kuoppa alhaalla muurin pohjoispuolella. Kasvillisuus lähinnä mustikkaa. Löytöinä pari palaa kvartssia. Kuopassa oli runsaasti isoja ja pieniä kiviä. Maa humuspitoista. 70 cm syvyydessä kuopan itälaidalla, maa oli lähinnä ehkä hietaa, sitä vastoin kuopan länsipuoli oli samalla syvyydellä nokista ja hiekka-aines punaista. Profiilissa oli hiiltä runsaasti n. 20 cm syvyydessä sekä toinen kerros 45 cm syvyydessä. Näyte 1. z=435 , näyte 2. z=410 .

KUOPPA 38 Kuopan paikkaa siirrettiin 1 m itään puun juurien vuoksi. Alue ruohikkoa. 20 cm turpeen pinnasta alkoi savikerros, joka oli n. 5 cm vahva. Alapuolella hiekan- ja saven sekainen maa. Näyte z=459



Martti Pärssinen





TYA 2579: Alue A, ruudut -2 - 1/90-95, I taso. Kuv. pohjoisesta.



TYA 2788: Alue A, ruudun -2 - -1/94-95 kiveys, I taso.  
Kuv. lounaasta.





TYA 2773: Alue A, ruudut -4 - 2/90-95, 3/90-92, III taso.  
Kuv. etelästä.



TYA 2783: Alue A kokonaisuudessaan, IV taso. Kuv. lännestä.





TYA 2794: Koekuoppa 9 n. 45 cm pinnasta. Kuvattu lännestä.

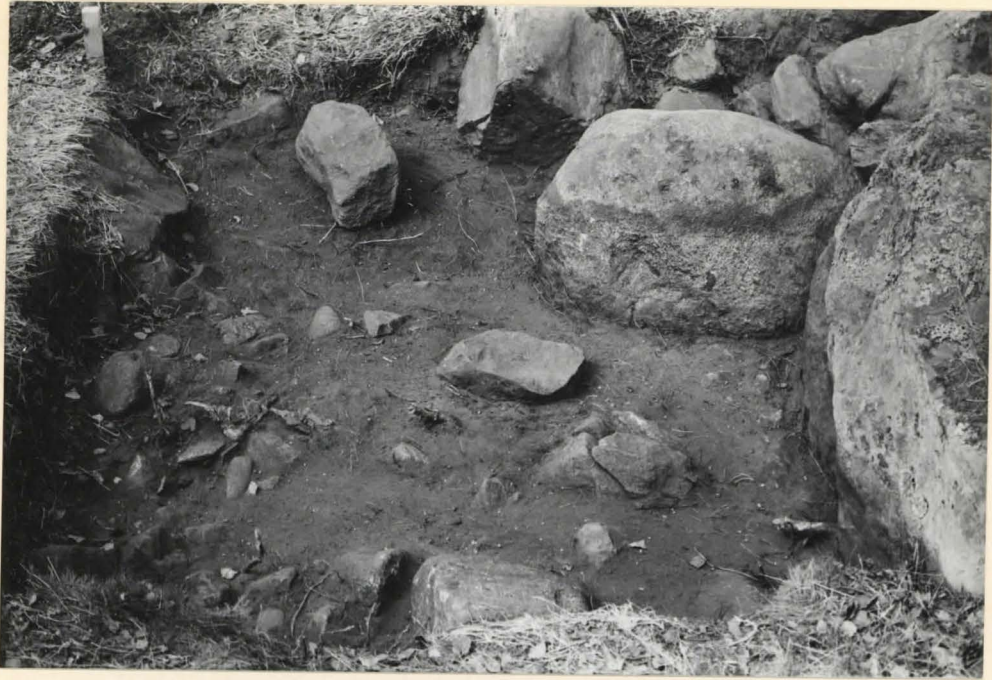


TYA 2797: Koekuoppa 12 n. 40 cm pinnasta. Kuvattu etelästä.



TYA 2778: Alue B kokonaisuudessaan, II taso. Kuv. lounaasta.





TYA 2799: Ruutu 21/6, taso I. Kuvattu idästä.



TYA 2866: Kaivausalue C, yleiskuva. Kuvattu pohjoisesta.





VAMMALA,  
HIUKKASAARI  
1979

TYA 2855. Fosfaatti-  
näytekuoppa 29,  
ylävirstoon lännestä.  
Kuopan syvyys n. 40 cm.



TYA 2833. Fosfaatti-  
näytekuoppa 36,  
etelästä. Kuopan  
syvyys n. 10 cm.



VAMMALA HIUKKASAARI, 1979

YLEISKARTTA

KARTTA N:01

KOERUUDUT 1-14

KAIVETUT ALUEET A-D

FOSFAATTINÄYTTEET: 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15-38

MK 1:1000

KP 166



MU MUSTIKKA  
VA VADELMA  
ME MESIANGERVO

⌒ KALLIO  
W HETEIKKÖ  
≡ SÄHKÖLINJA

